

● ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥΣ ΣΤΟ ΕΛΣΙΝΚΙ

«Καθαρές θέσεις για το πλαίσιο των σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας με την Τουρκία» ζητά η κυβέρνηση για να πει το «ναι» στην ενταξιακή προοπτική της γειτονικής χώρας. Ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης, που προέδρευσε χθες κρίσιμης συνεδρίασης της Κυβερνητικής Επιτροπής, προειδοποίησε τους Ευρωπαίους εταίρους ότι «η ευρωπαϊκή υποψηφιότητα της Τουρκίας θα οδηγήσει σε προβλήματα και εντάσεις και δεν θα επιτρέψει να πραγματοποιηθεί ο στόχος τον οποίο εξυπηρετεί αν δεν υπάρχουν προηγουμένως καθαρές θέσεις σε ανοιχτά προβλήματα». Προειδεύοντας για την ελληνική στάση στη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι, ο πρωθυπουργός τόνισε ότι «αυτός ο όρος, οι καθαρές θέσεις, οι οποίες θα μας επιτρέψουν να αποφύγουμε κρίσεις αλλά και να δώσουμε λύσεις, είναι αναγκαίος για να φθάσουμε σε ένα ικανοποιητικό αποτέλεσμα».

Τους όρους και τις προϋποθέσεις για το «ναι» της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας αποφάσισε η Κυβερνητική Επιτροπή υπό την προεδρία του πρωθυπουργού.

Ομόφωνη απόφαση για καθαρές λύσεις

Χάγη, οδικός χάρτης και ακώλυτη ένταξη της Κύπρου οι προϋποθέσεις που θέτει η Αθήνα

ΤΟΝ ΠΙΑΝΝΗ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ,
ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΟΝΔΡΟΥ

Η Κυβερνητική Επιτροπή κατέληξε ομόφωνα στην απόφαση να πει η Ελλάδα το «ναι» στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας μόνον εάν υπάρξουν επαρκείς προϋποθέσεις και όροι και κυρίως μόνον εάν υπάρξουν σαφείς διατυπώσεις στις αποφάσεις που θα λάβει η Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε οι δεσμεύσεις που θα αναλάβει η Τουρκία να μην επιδέχονται πολλές και αντιτιθέμενες ερμηνείες.

Το ιδανικότερο, όπως περιγράφηκε και στη χθεσινή συνεδρίαση, θα ήταν να λήξει τώρα το θέμα με μία συμφωνία για την ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας και με την ανάληψη εκ μέρους της γειτονικής δεσμεύσεων να προχωρήσει σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, κατά τρόπο τέτοιο που να μη δίδονται σημαντικά περιθώρια για κριτικά των κυβερνητικών επιλογών στο εσωτερικό. Τα ηγετικά στελέχη του κυβερνώντος κόμματος έθεσαν όλες τις πιέσεις του προβλήματος, που έχει σαφώς κρίσιμες πολιτικές διαστάσεις, εν όψει και των εκλογών. Δεν έκρυψαν τις ανησυχίες τους για τυχόν επιθέσεις που θα δεχτεί η κυβέρνηση σε κάθε περίπτωση. Η υπουργός Εσωτερικών Βάσω Παπανδρέου είπε ότι «δεν πρέπει να φοβόμαστε το βέτο» και συμφώνησε με τον υπουργό Ανάπτυξης Ευάγγελο Βενιζέλο ότι το κλίμα που έχει δημιουργηθεί με την ανταλλαγή ανθρωπιστικής βοήθειας είναι καλό, αλλά δεν πρέπει να συνδεθεί με την εξωτερική πολιτική. Ο κ. Βενιζέλος, μάλιστα, υποστήριξε ότι δεν πρέπει να ξεγελιάμαστε από τη στάση της Τουρκίας, γιατί πολλές φορές εμφανίζεται φιλική αλλά όταν πετύχει αυτό που θέλει απαντακρούει.

Ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας Γιάννης Πα-

παντωνίου υποστήριξε ότι δεν συμφέρει τη χώρα μας η αναβολή για τον Ιούνιο, διότι σε εκείνη τη Σύνοδο θα θεθούν υπό διαπραγμάτευση και άλλα σημαντικά θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος, όπως η ένταξη στην ΟΝΕ.

Ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ Κώστας Λαλιώτης εξέφρασε την άποψη ότι η αντιπολίτευση θα επικρίνει την κυβέρνηση είτε θέσει βέτο είτε συμ-

φωνήσει στην ενταξιακή προοπτική της Τουρκίας. Επεσήμανε δε ότι το ΠΑΣΟΚ πρέπει να προσμετρήσει στις αποφάσεις του και το πολιτικό κόστος. Η κυβέρνηση εξακολουθεί να αφήνει ανοιχτά όλα τα ενδεχόμενα για τη στάση που θα τηρήσει στη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι, όπου θα κριθεί εάν η Τουρκία θα χαρακτηριστεί ή όχι υπό ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χώρα. «Πάμε στο Ελσίνκι και με τις δύο λύσεις στην τσέπη. Εάν ικανοποιηθούν οι προϋποθέσεις που θέτουμε, θα πούμε το «ναι». Εάν όχι, θα τηρήσουμε τη στάση που πρέπει» ξεκαθάρισε συνομιλητής του πρωθυπουργού.

Για διαπραγματευτικούς, αλλά και για ουσιαστικούς λόγους, η ηγεσία του κυβερνώντος κόμματος επιμένει να εμφανίζει το βέτο ως πολύ πιθανή επιλογή της ελληνικής πλευράς. Επιδιώχεται να είναι να ρίξει την ευθύνη στους Ευρωπαίους εταίρους, οι οποίοι και θα καθορίσουν το πλαίσιο των τουρκικών δεσμεύσεων, που αφορούν κυρίως στην αποδοχή του ρόλου του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και στο Κυπριακό. Ενδεικτική είναι η δήλωση που έκανε χθες ο υπ. Αμυνας Α. Τσοκατζόπουλος: «Εμείς πηγαίνουμε στο Ελσίνκι με μια μεγάλη σιγουριά. Γνωρίζουμε ότι κάναμε όσο ποτέ άλλοτε ως Ελλάδα προσπάθειες για να υπάρξει καινούρια προοπτική στην περιοχή, διαμορφώσαμε ευνοϊκές προϋποθέσεις για την προσέγγιση της Τουρκίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό μας δίνει το δικαίωμα να απαιτήσουμε από τους συμμάχους μας στην ΕΕ αυτή η συμβολή της Ελλάδας να αναγνωριστεί ως μία βασική παράμετρος, που απαιτεί όμως την εξασφάλιση της ανεμπόδιστης ολοκλήρωσης της διαπραγμάτευσης της Κύπρου για την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οποιοσδήποτε επιχειρήσει να θέσει διλήμματα ή αμφισβητήσει θα έχει την πλήρη ευθύνη για οτιδήποτε επακολουθήσει. Και αυτό δεν αφορά την Ελλάδα».

Τα υπόλοιπα θέματα της Συνόδου

■ Η Τουρκία δεν είναι το μόνο θέμα στην ατζέντα της Συνόδου Κορυφής του Ελσίνκι! Οι εργασίες της θα ξεκινήσουν την Παρασκευή το πρωί με συνάντηση των «15» με την πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νικόλ Φοντέν. Στη συνέχεια θα υιοθετήσουν τη «διακήρυξη της χιλιετίας», ένα κείμενο αρχών για την Ευρωπαϊκή Ένωση στον 21ο αιώνα.

Η πρωινή συνεδρίαση περιλαμβάνει τη συζήτηση για τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις της ΕΕ, τη διεύθυνση και τις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν στον τρόπο λειτουργίας του Συμβουλίου Υπουργών.

Το κρίσιμο για την Ελλάδα θέμα της υποψηφιότητας της Τουρκίας θα συζητηθεί, λοιπόν, ήδη από την Παρασκευή το πρωί. Είναι ωστόσο βέβαιο ότι αν δεν υπάρξει συμφωνία μεταξύ των «15», η συζήτηση θα συνεχιστεί και στο γεύμα, κατά τη διάρκεια του οποίου, σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων θα συζητήσουν την ευρωπαϊκή ταυτότητα άμυνας και ασφάλειας.

Το απόγευμα της πρώτης ημέρας το Συμβούλιο θα ασχοληθεί με οικονομικά και φορολογικά ζητήματα (ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τη Βρετανία), ενώ στο δείπνο θα το απασχολήσει η κατάσταση στη Ρωσία και στα Βαλκάνια. Στη συνεδρίαση του Σαββάτου το Συμβούλιο Κορυφής θα επεξεργαστεί τα συμπεράσματα και, αν όλα πάνε καλά, η Σύνοδος θα ολοκληρωθεί με ένα γεύμα με τους ηγέτες των υποψήφιων χωρών.

Ο πρωθυπουργός της Φινλανδίας Π. Λιπόνεν (φωτό), που θα προεδρεύσει της Συνόδου Κορυφής στο Ελσίνκι, έχει ένα δύσκολο έργο: να συγκρατήσει τις απόψεις των 15 εταίρων για την υποψηφιότητα της Τουρκίας στην ΕΕ.

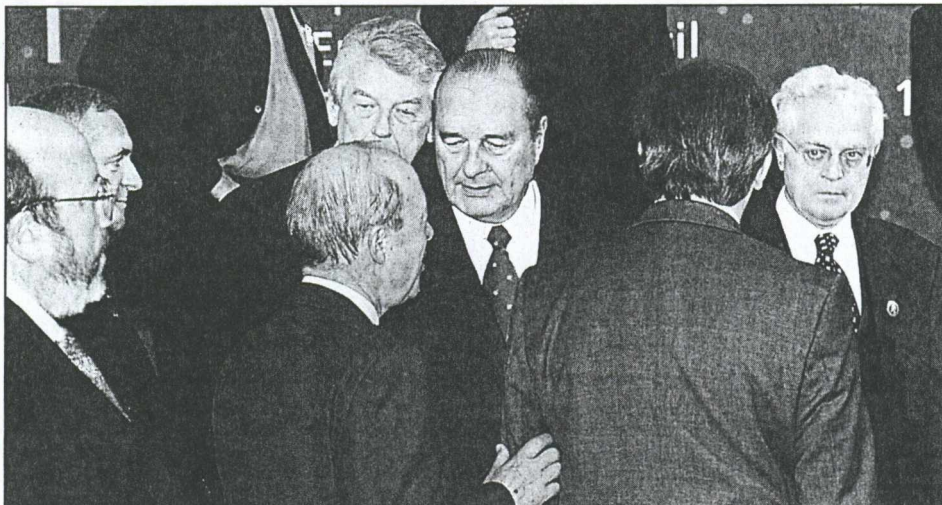
Αισιόδοξος ο Πρόντι

■ Την ελπίδα να εγκριθεί η πρόταση της Κομισιόν σχετικά με την υποψηφιότητα της Τουρκίας στη Σύνοδο Κορυφής στο Ελσίνκι επανέξεφρασε ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρομάνο Πρόντι, τονίζοντας ότι η χώρα αυτή θα πρέπει να ικανοποιεί σαφώς τα πολιτικά κριτήρια της Κοπεγχάγης πριν ξεκινήσουν οι ουσιαστικές διαπραγματεύσεις. Δεν υπάρχει αμφιβολία, τόνισε, ούτε συζητάται το ότι η Τουρκία θα πρέπει να πληροί 100% τα κριτήρια για να αρχίσουν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις. Ο Ρομάνο Πρόντι στη χθεσινή συνέντευξη πριν από το Ελσίνκι δήλωσε αισιόδοξος για την Κύπρο και, απαντώντας σε σχετική ερώτηση, τόνισε ότι αναμένει συνοχή των 15 εταίρων για θετική κατάληξη του θέματος. «Δεν πιστεύω να υπάρξει επιδείνωση της κατάστασης μέσα στις επόμενες δύο μέρες» κατέληξε.

Ο πρόεδρος της Κομισιόν επανέλαβε ότι η πρόεδρος των υποψήφιων χωρών του «πρώτου κόμματος» είναι θεαματικές και ότι πρέπει απαραίτητα να έχουν προβεί στις κατάλληλες μεταρρυθμίσεις πριν από τη διεύθυνση, η οποία θα αυξήσει τον ευρωπαϊκό πληθυσμό κατά 30%.

ΑΡΧΙΖΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΛΣΙΝΚΙ Η ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΤΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΟ ΘΡΙΛΕΡ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΣΕ ΑΘΗΝΑ - ΑΓΚΥΡΑ - ΕΥΡ. ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΕΣ

Ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης ενώ συζητά με το Γάλλο Πρόεδρο Ζακ Σιράκ κατά την πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ στο Τάμπερε της Φινλανδίας.

Κερδίζουμε Χάγη, παζάρι για Κύπρο

Μπαράζ επαφών του Κ. Σημίτη με τους Ευρωπαίους ηγέτες στη φινλανδική πρωτεύουσα

ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΗ ΣΙΔΕΡΗ

Η αντίστροφη μέτρηση για τη Σύνοδο Κορυφής του Ελσίνκι αρχίζει σήμερα. Οι ηγέτες των «14» κρατών-μελών καλούνται να επιδείξουν πνεύμα αλληλεγγύης έναντι της Ελλάδας.

Από την πλευρά του, ο κ. Κ. Σημίτης καλείται να αντεπεξέλθει με επιτυχία σε ένα δύσκολο τεστ αντοχής και ικανοτήτων, λαμβάνοντας αποφάσεις που θα επιρεάσουν καθοριστικά τις σχέσεις της χώρας μας με την Τουρκία.

Ο πρωθυπουργός και ο υπουργός Εξωτερικών θα κάνουν τις καταληκτικές διαπραγματεύσεις το επόμενο 24ωρο, καταθέτοντας στο τραπέζι το «ναι» στην υποψηφιότητα της Τουρκίας, ευρισκόμενοι όμως σε πλήρη ετοιμότητα να το αποσύρουν και να ασκήσουν βέτο αν οι εταίροι μας δεν κατανοήσουν τη σημασία που έχει για την Ελλάδα η αρχή της αλληλεγγύης.

Εχοντας υπόψη τους τη βαρύτητα της ελληνικής στάσης και αποστρέφοντας τη σκέψη τους από το ενδεχόμενο να τεθεί βέτο, οι διπλωματικές υπηρεσίες αρκετών κρατών-μελών εργάστηκαν μεθοδικά και αποτελεσματικά το τελευταίο διάστημα, με συνέπεια να έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στα ελληνικού ενδιαφέροντος θέματα, με εξαίρεση τη διατύπωση για την ενταξιακή πορεία της Κύπρου.

Πρωταγωνιστές στη διαμόρφωση του τελικού κειμένου συμπερασμάτων είναι η Γερμανία, η Βρετανία, η Γαλλία, η Φιν-

λανδία και η Ελλάδα. Οι χώρες αυτές, με εξαίρεση τη φινλανδική προεδρία, έχουν καταθέσει μέχρι τώρα κείμενα σχετικά με τους όρους που αφορούν την Τουρκία.

Από τη συζήτηση αυτή συνάγεται μέχρι στιγμής ότι: 1. Θα υπάρξει διατύπωση για την υποχρεωτική αποδοχή της δικαιοδοσίας του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης εντός χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν ορίζεται επακριβώς, αλλά θα είναι σαφές ότι θα «φωτογραφίζεται» ένας χρονικός ορίζοντας τον οποίο το υποψήφιο μέλος δεν θα μπορεί να παραβιάσει.

2. Οι σκανδιναβικές χώρες θα εισιγνηθούν τις διατυπώσεις που θα αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα, στις πολιτικές ελευθερίες, στις μειονότητες και στις εν γένει μεταρρυθμίσεις που

πρέπει να κάνει η Τουρκία στο μέλλον.

3. Η ελληνική κυβέρνηση έχει έτοιμο κείμενο με εναλλακτικές διατυπώσεις, το οποίο θα τεθεί προς συζήτηση με τα κείμενα άλλων χωρών.

4. Η Γερμανία έχει παρουσιάσει στην ελληνική πλευρά τη διατύπωση για την Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία μεταξύ άλλων αναφέρει ότι υποστηρίζει την απόρριψη ενταξιακής πορείας της Κύπρου, αλλά όταν ολοκληρωθούν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις θα πρέπει να συνεδριάσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προκειμένου να λάβει απόφαση για την ένταξη, «ώστε να μη δημιουργηθούν λειτουργικά προβλήματα στην ΕΕ». Η διατύπωση αυτή επιστράφηκε ως απαρδέκτη από την Αθήνα. Για την άμβλυνση της διατύπωσης αυτής

παρενέβη η Βρετανία, η οποία πρότεινε στο Βερολίνο να υπάρξει μόνο η διατύπωση για την απόρριψη ενταξιακής πορείας, με το σκεπτικό ότι -ούτως ή άλλως- τα εθνικά Κοινοβούλια είναι αυτά που αποφασίζουν εντέλει για την ένταξη μιας χώρας. Αλλωστε υπάρχει ακόμη χρόνος που μπορεί να αξιοποιηθεί για πρόοδο στο πολιτικό πρόβλημα.

5. Η Ισπανία, η Ιταλία και η Ολλανδία, οι άλλες τρεις χώρες που υποστηρίζουν τη γερμανική πρόταση, έχουν διαμηνύσει στην Αθήνα ότι η στάση τους θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τις συζητήσεις της Συνόδου Κορυφής και την τελική θέση του Βερολίνου.

Σήμερα ο πρωθυπουργός Κ. Σημίτης θα έχει συνάντηση με το Φινλανδό ομόλογό του για να συζητήσουν επί συγκεκριμένων κειμένων. Τη συνάντηση Σημίτη - Λίπονεν προετοίμασαν χθες ο υπουργός Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου και ο Φινλανδός υφυπουργός Εξωτερικών Ζ. Μπλόμπεργκ.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η προεδρία δεν έχει διανεμίσει σχέδιο συμπερασμάτων, κρατώντας κλειστά τα χαρτιά της μέχρι την τελευταία στιγμή. Ενδεχομένως ο κ. Σημίτης να έχει και άλλες επαφές σήμερα στο περιθώριο της συνάντησης των σοσιαλιστικών κομμάτων. Ο πρωθυπουργός της Τουρκίας Μπ. Ετζεβίτ θα μεταβεί στο Ελσίνκι μόνο μετά την επίσημη οριστικοποίηση της υποψηφιότητας της Τουρκίας, ανακοίνωσε το τουρκικό υπουργείο Εξωτερικών.

Ηρεμο κλίμα στον ουρανό του Αιγαίου

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗ ΤΡΙΑΚΗ

Οι παράμετροι για την αξιολόγηση και το χαρακτηρισμό του κλίματος στα Ελληνοτουρκικά και μάλιστα εν όψει της κρίσιμης και καταλυτικής Συνόδου στο Ελσίνκι, η οποία θα προδιαγράψει εν πολλοίς την πορεία των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών στο μέλλον, είναι πάρα πολλές.

Μία εξ αυτών -ιδιαίτερα σημαντική μάλιστα- είναι η στρατιωτική συμπεριφορά της Αγκυρας έναντι της Ελλάδας, και δη της Τουρκικής Πολεμικής Αεροπορίας στο Αιγαίο.

Ως γνωστόν, πάγια τακτική της Τουρκίας μετά το 1974 είναι η μόνιμη και διαρκής αμφισβήτηση του εύρους του εθνικού εναέριου χώρου στο Αιγαίο μεταξύ 6 και 10 ναυτικών μιλίων, καθώς και η άρνηση συμμόρφωσης στους κανόνες εναέριας κυκλοφορίας με βάση τις αρχές του FIR Αθηνών.

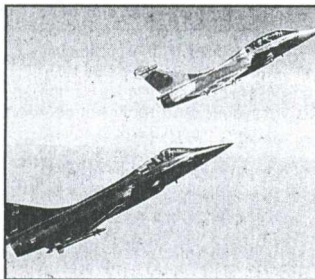
Συστηματικά -αν όχι καθημερινά- τουρκικά μαχητικά μπαίνουν χωρίς να υποβάλλουν νόταμ στο Αιγαίο, προκαλώντας σωρεία παραβάσεων και παραβιάσεων με στόχο να παγιωτοποιήσουν την αμφισβήτηση του εύρους του ελληνικού εναέριου χώρου.

Η συμπεριφορά αυτή λειτουργούσε αποτρεπτικά μέχρι σήμερα για τη βελτίωση του κλίματος στις μεταξύ μας σχέσεις. Όμως το τελευταίο εξάμηνο φαίνεται ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει προς το καλύτερο και σίγουρα βοηθούν την Αθήνα στην απόφαση που θα λάβει αύριο στο Ελσίνκι.

Σύμφωνα, λοιπόν, με στατιστικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η Πολεμική Αεροπορία, οι εισδοχές τουρκικών μαχητικών στο Αιγαίο μειώθηκαν φέτος κατά 44% σε σχέση με το 1998.

Ειδικότερα, το β' εξάμηνο του 1999 (στοιχεία μέχρι τις 4 Δεκεμβρίου) παρατηρήθηκε μείωση των παραβάσεων κατά 60% σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό διάστημα. Οι παραβιάσεις μειώθηκαν, επίσης, κατά 16%, ενώ και οι εμπλοκές μειώθηκαν κατά 75%!

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τις εμπλοκές -επειδή αυτές λειτουργούν ως δείκτης του θερμόμετρου έντασης στα Ελληνοτουρκικά- το ποσοστό μείωσης δείχνει ότι οι εντολές που έχουν τα τουρκικά πληρώματα μετά τον Αύγουστο είναι να απομακρύνονται χωρίς να προβάλλουν αντίσταση όταν αναγκάζονται από ελληνικά μαχητικά, ένδειξη ότι η Αγκυρα έχει καταβάλει σημαντικά τον πίκου της αντιπαράθεσης.

Θρίλερ με τα συμπεράσματα

■ Η συζήτηση για τη διεύρυνση και την Τουρκία θα γίνει αύριο το πρωί. Υπολογίζεται ότι μέχρι τις πρώτες απογευματινές ώρες το θέμα της υποψηφιότητας θα έχει κλειστεί. Ορισμένοι όμως από την ελληνική αποστολή είναι υποχρεωμένοι να ξενυχτήσουν και να βρίσκονται σε συνεχή εγρήγορση μέχρι το απόγευμα του Σαββάτου. Γιατί όλα αυτά; Για το λόγο ότι τα συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής θα είναι έτοιμα το Σάββατο. Και επειδή τις τελικές διατυπώσεις θα τις συντάξουν εμπειρογνώμονες και διπλωμάτες, πολλά μπορεί να συμβούν. Όχι ότι πρέπει να δραματοποιηθεί η κατάσταση, αφού οι οδηγίες των πολιτικών ηγετών θα είναι σαφείς, αλλά η γραφειοκρατία εφευρίσκει πολλές φορές τρόπους να αλλοιώσει το νόημα ενός κειμένου. Το απεχθές καθήκον της ενδεδειγμένης παρακολούθησης δικαίων και αδικιών θα αναλάβουν εμπειρογνώμονες και διπλωμάτες του υπουργείου Εξωτερικών... με τα λεξικά ανά χείρας.

Τι στάση πρέπει να κρατήσει η Ελλάδα στο Ελσίνκι

Του Κωνσταντίνου
Λυμπερόπουλου
Πρέσβη Ε.Τ.

Το Ελσίνκι, η Σκύλλα και η Χάρυβδη της Συνόδου Κορυφής

Οι κυβερνητικοί χειρισμοί δείχνουν ότι η προοιτιτική της σταδιακής πρόδοσης της Τουρκίας στο άρμα της ΕΕ και της αποδοχής εκ μέρους της ευρωπαϊκής έννομης τάξης μάλλον θετικές συνέπειες μπορεί να έχουν για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Ελλάδα. Ταυτοχρόνως όμως η κυβέρνηση δείχνει να αμφιβάλλει γι' αυτό. Ετσι τοποθετούμεθα μεν υπέρ της ενταξιακής προοπτικής της Τουρκίας, αλλά παράλληλα «φορτώνουμε» αυτήν τη χειρονομία καλής θέλησης με τέτοιους όρους που στην ουσία την αναίρουν. Η αμφιταλάντευση αυτή ανάμεσα στη Σκύλλα του «ναι» και τη Χάρυβδη του «όχι» που κινδυνεύει να προκαλέσει δυσάρεστες εξελίξεις στις σχέσεις μας με τους εταίρους φίλους και συμμάχους, αδιέξοδα στο χειρισμό των «εθνικών θεμάτων» και εντάσεις στο εσωτερικό είναι απόρροια «απρόσδεκτης» ανάγνωσης της διεθνούς συγκυρίας. Για την Τουρκία αποτελεί ζήτημα αποκατάστασης του τραυθέντος στο Λουξεμβούργο εθνικό γοήτρου το να πάρει τη θέση της μεταξύ των υποψηφίων. Οι ΗΠΑ πιέζουν αφόρητα προς αυτή την κατεύθυνση και οι εταίροι μας είναι αποφασισμένοι να ικανοποιήσουν το τουρκικό αίτημα, χωρίς να θέλουν να του προσδώσουν ουσιαστικά περιεχόμενο. Υπό τις συνθήκες αυτές το Ελσίνκι δεν ήταν η κατάλληλη ευκαιρία για να επιλυθούν όλα τα προβλήματά μας με την Τουρκία. Δεν αποκλείεται οι εταίροι μας να στέρξουν να ικανοποιήσουν μέρος των αιτημάτων μας ή να καταφύγουν στη μέθοδο των ισόρροπων, αλλά αμφοτέρωθεν διατυπώσεων. Εάν όμως η ελληνική αντιπροσωπεία βρεθεί προ σθεναρής αντίστασης και αναγκαστεί να προβάλλει βέτο, τότε θα πέσει στην παγίδα που η ίδια θα έχει στήσει. Διότι η προβολή βέτο θα οδηγήσει σε αναβολή της απόφασης για την επόμενη Σύνοδο Κορυφής στη Λισαβόνα, οπότε θα συμπίσει με την απόφαση

για την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ. Με τα δύο αυτά καυτά θέματα στην ατζέντα της Λισαβόνας η διαπραγματευτική ισχύς της ελληνικής κυβέρνησης θα είναι μηδαμινή. Εάν, παρ' όλα αυτά, ασκηθεί το βέτο με τη σκέψη να κερδηθεί χρόνος μέχρι τον Ιούνιο και να ικανοποιηθεί η κοινή γνώμη στο εσωτερικό, οι κίνδυνοι δεν είναι λιγότερο σοβαροί.

● Ο κίνδυνος να αποβεί μάταιη οποιαδήποτε προσπάθεια πρόκλησης της ένταξης της Κύπρου ανεξάρτητα από την επίλυση του προβλήματος είναι προφανής.

● Ο κίνδυνος να αναθερμανθεί η τουρκική προκλητικότητα στο Αιγαίο που επιτρέπει στην Αγκυρα να εμμένει στην αδιαλλαξία της στο Κυπριακό είναι εξίσου ορατός.

Η πολιτική ηγεσία του τόπου μας, διακατέχεται από αβεβαιότητα που δεν της επιτρέπει να χαράξει μια ξεκάθαρη στρατηγική, η οποία μάλιστα θα είχε ιδιαίτερη αξία εάν ήταν κοινής αποδοχής.

● Το καλό κλίμα στις ελληνοαμερικανικές σχέσεις, που επιβεβαιώθηκε με την επίσκεψη Κλίντον, κινδυνεύει να διαταραχθεί σοβαρά, ενώ είναι γνωστό πόσο σημαντική είναι η παρέμβαση των ΗΠΑ σε όλο το φάσμα των προβλημάτων που μας απασχολούν.

Η κυβέρνηση ταλαντεύεται ανάμεσα σε μια ορθολογική διαπραγματευτική τακτική και στον πειρασμό να ακολουθήσει σκληρή γραμμή προβάλλο-

ντας βέτο για να αποφύγει τον κίνδυνο να κατηγορηθεί για επιβλαβή χειρισμό των εθνικών θεμάτων. Η αντιπολίτευση από την άλλη μεριά, μείζων και ελάσσων, εντός και εκτός του κυβερνώντος κόμματος δεν θα παραλείψει να κατηγορήσει την κυβέρνηση για αδιέξοδους χειρισμούς. Όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, η Σύνοδος Κορυφής, οποιαδήποτε κι αν είναι η έκβαση της διαπραγματεύσεως, κινδυνεύει να δρομολογήσει δυσόλεες εξελίξεις και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό μέτωπο, ενώ θα μπορούσε με κατάλληλους χειρισμούς το θέμα να είχε προσλάβει τις πραγματικές του διαστάσεις, οι οποίες δεν δικαιολογούν ούτε τις προσδοκίες που καλλιεργούνται ούτε τις ζημιές που άλλοι επικαλούνται.

Η «Ε» ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ ΤΟ ΔΙΑΛΟΓΟ

Τις απόψεις δύο διπλωματών που υπηρέτησαν επί δεκαετίες από κρίσιμα πόστα την ελληνική εξωτερική πολιτική φιλοξενεί σήμερα η «Ε» στο πλαίσιο του διαλόγου.

Ο Χρίστος Ζαχαράκης, ευρωβουλευτής σήμερα της ΝΔ, διετέλεσε πρέσβης της Ελλάδας στα Ηνωμένα Έθνη και στο Λονδίνο πριν στραφεί στην πολιτική.

Με το άρθρο του προειδοποιεί για τις παγίδες που μπορεί να κρύβει η τουρκική υποψηφιότητα για την ελληνική εξωτερική πολιτική.

Αντίθετα, ο πρέσβης Ε.Τ. Κ. Λυμπερόπουλος υποστηρίζει ότι μακροπρόθεσμα τα οφέλη για την Ελλάδα θα είναι σημαντικά και γι' αυτό δεν πρέπει να υπολογίσει το πολιτικό κόστος, αλλά να πει «ναι» στην τουρκική υποψηφιότητα.

Του Γ.Χ.
Ζαχαράκη
Πρέσβη Ε.Τ.,
ευρωβουλευτή

Χρειάζονται εναλλακτικοί χειρισμοί στις σχέσεις Ευρώπης και Τουρκίας

Η μονοδρομική «μετασεισμική» πολιτική προσέγγισης προς την Τουρκία, την οποία χωρίς οποιαδήποτε ουσιαστική τουρκική ανταπόκριση υιοθέτησε η κυβέρνηση στο πλαίσιο σφαιρικής ικανοποίησης των συναφών αμερικανικών, κυρίως, εκκλήσεων και προτροπών και αφετέρου εκδήλωσης ενός ερασιτεχνικού «ευσεβοπισμού» (wishful thinking, για να χρησιμοποιήσω έναν όρο γλωσσικά κατανοητό στους μετακινούμενους επιτελείς του γραφείου του κ. υπουργού Εξωτερικών), σέρει την Αθήνα ως υπόλογο στο επικείμενο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι, όπου θα κληθεί να αντιμετωπίσει την «ώρα της αλήθειας» σε σχέση με τη στάση και τους χειρισμούς της καθ' όσον αφορά την τουρκική υποψηφιότητα για την ΕΕ.

Η εξέλιξη αυτή δεν ήταν, βέβαια, απρόσμενη ούτε, πολύ περισσότερο, απρόβλεπτη. Αποτελεί, αντιθέτως, νομοτελεστική συνέπεια τόσο των συγκεκριμένων προσδοκιών που πρωτοβούλως καλλιεργήσε και ενθάρρυνε η ελληνική πλευρά στους Ευρωπαίους και υπερatlαντικούς εταίρους και συμμάχους της όσο και της γενικότερα εκδηλούμενης προθυμίας με την οποία σπεύδει σε κάθε ευκαιρία να υπερθεματίσει στην υποστήριξη του λεγόμενου ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Τουρκίας.

Σαν ελάχιστο αντιστάθμισμα όλων αυτών των δειγμάτων καλής συμπεριφοράς και αγαθών προθέσεων, η ελληνική κυβέρνηση είναι φυσικά αναγκασμένη να προβάλλει κάποιες προϋποθέσεις και να ζητήσει ορισμένα τουλάχιστον ανταλλάγματα που θα κατοχυρώνουν -υποτίθεται- τα νόμιμα εθνικά δικαιώματα και συμφέροντά μας έναντι των απειλών και επεκτατικών διεκδικήσεων της Τουρκίας.

Και εάν δεν τα πράγματα παρέμεναν έως εδώ, ουδείς φλογός. Το τελικό, όμως, αποτέλεσμα εί-

ναι ότι, λόγω της τουρκικής αρνητικότητας και αδιαλλαξίας και της ανάλογης συμμαχικής εφεκτικότητας, η ελληνική πλευρά περιέρχεται συνεχώς στο καταλυτικό δίλημμα είτε της καταφυγής στη «σκληρή» γραμμή του βέτο, με όλες τις επιπτώσεις της «παρασπονδίας» που μας επιφυλάσσουν εκάστοτε οι αντιδράσεις των Τούρκων και των τρίτων ενδιαφερομένων, είτε, ακόμα χειρότερα, της αναδίωξης και εγκατάλειψης θέσεων θεμελιώδους σημασίας χάρην αντιπαροχών αμφίβολης ουσιαστικής αξίας.

Γιατί ασφαλώς δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί επαρκές αντάλλαγμα προς αποτροπή της αρνητικότητας μας στο χαρακτηρισμό της Τουρκίας ως υποψήφιας χώρας, π.χ., η υπόθεση απρόσκοπτης εξέλιξης των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Κύπρο εκφών αυτό συνιστά, ούτως ή άλλως, ανειλημμένη υποχρέωση της ΕΕ και εκφάνει το αντίθετο θα την καθιστούσε υπεύθυνη της παροχής δυνατότητας στην Τουρκία να ομνηροποιήσει τόσο την κυπριακή ένταξη όσο και τη λύση του Κυπριακού.

(Παραθέτω σημειώνω ότι ίσως δεν θα είχαμε φθάσει στο σημείο να ζητάμε σαν αντάλλαγμα την εκκλήρωση των εταιρικών δεσμεύσεων εάν η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΣ δεν είχε αγνοήσει τις από ετών επανειλημμένες επισημες επιστολές του υπογράφοντος περί των διαγραφόμενων κινδύνων αλληλοεξάρτησης της επιβολής λύσης στο Κυπριακό αλλά και της προώθησης της υποψηφιότητας της ίδιας της Τουρκίας στην ΕΕ με την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας.)

Όπως, άλλωστε, δεν είναι επίσης δυνατόν να θεωρηθεί ικανοποιητικό αντάλλαγμα η εκ μέρους της ΕΕ αποδοχή της διαδικασίας της Χάγης ως μέσου επίλυσης των ελληνοτουρκικών διαφορών.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 21

Και ηγετικές φιλοδοξίες κρύβει το Ελσίνκι

Δεν θα ήταν υπερβολή να ισχυριζόταν κάποιος ότι ο Γ. Παπανδρέου και ο Ισμαήλ Τζεμ, υπό διαφορετικές συνθήκες και προϋποθέσεις ο καθένας, οικοδομούν το πολιτικό μέλλον τους στις χώρες τους βαδίζοντας σε μία εκ των πραγμάτων πα-

ράλληλη πορεία. Χειριστές του πολυπλοκότερου φακέλου, αυτού της πορείας προσέγγισης, ανήκουν στη νέα γενιά των πολιτικών που θα παίξουν σημαντικό ρόλο τη δεκαετία που αρχίζει. Οι ρίζες του Ισμαήλ Τζεμ βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη.

Του Γιώργου Παπανδρέου στην Αχαΐα. Κοινό σημείο τους, πέρα από τη βαλκανική καταγωγή τους, είναι ότι πιστεύουν σε μια νοτιοανατολική Ευρώπη απαλλαγμένη από τα «βάρη» και τις «δουλείες» του 20ού αιώνα.

Πολλοί ήταν εκείνοι, ακόμη και εκτός Ελλάδας, που αιφνιδιάστηκαν διαπιστώνοντας ότι ο Γ. Παπανδρέου διαχειρίζεται την εξωτερική πολιτική της χώρας με άποψη και στρατηγική, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες και κυρίως αντιδρώντας έγκαιρα και αποτελεσματικά στις εκάστοτε περιστάσεις. «Έχει ανακλαστικά» θα έλεγε κανείς αντιλαμβανόμενος ότι ο σημερινός υπουργός Εξωτερικών ανήκει σε μια σχολή που δεν έχει εισέτι γίνει αποδεκτή στον ελληνικό πολιτικό χώρο. Το αντίθετο ίσως. Αμερικανότραφής, ο Γ. Παπανδρέου δεν φαίνεται να διακατέχεται από επικοινωνιακές φοβίες. Ανετος μπροστά στον τηλεοπτικό φακό, κοσμοπολίτης εκ των πραγμάτων, «κληρονόμος» το χάρισμα του πατέρα του να κινείται με απλότητα ανάμεσα στον κόσμο και να αφοπλίζει. Τον είδαμε στην Κωνσταντινούπολη στη Λέσχη Ταξίμ να συζητά ή στην περιοχή του Ισμίτ να επισκέπτεται τους σεισμοπαθείς.

Για πολύ καιρό στη «σκιά» του υπουργείου Εξωτερικών ως «αναπληρωτής» ανέλαβε τα νήια με την υπόθεση Οτζαλάν, που όλος κατά τύχη απεδείχθη μείζων κατ'όλην στις ελληνοτουρκικές σχέσεις. «Εργάζεται με ένστικτο περισσότερο παρά με φακέλους» θα πουν ορισμένοι συνεργάτες του και ίσως να έχουν δίκιο.

Λειτουργεί «εν στενώ κύκλω» και πολλές φορές τα στελέχη του υπουργείου αγνοούν τις κινήσεις του, πόσο μάλλον τις σκέψεις του. Κάποιοι θα υπαινιχθούν ότι

Επένδυση για τον Γιώργο η προσέγγιση στο Αιγαίο

ΤΟΥ ΙΑΣΩΝΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

ασκεί δύο πολιτικές. Μία επίσημη με τα ανώτερα στελέχη του ΥΠΕΞ και μία άλλη, «ανεπίσημη», που τη συζητά αποκλειστικά με τον πρωθυπουργό. Ίσως και να ισχύει κάτι τέτοιο, αλλά αυτό που μετρά είναι η αποτελεσματικότητα.

Ανέλαβε το δύσκολο έργο να ανατρέψει το δυσμενές έως και επικίνδυνο κλίμα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις μετά τη σύλ-

ληψη του «Απο» στο Ναϊρόμπι. Είχε την τύχη να αναλάβει υπουργός σε μια στιγμή που στην Τουρκία συντελούντο σημαντικές αλλαγές νοοτροπίας στα πλαίσια της διαμάχης μεταξύ του παλιού και του νέου. Του παραδοσιακού κεμαλισμού και του νεοκεμαλισμού.

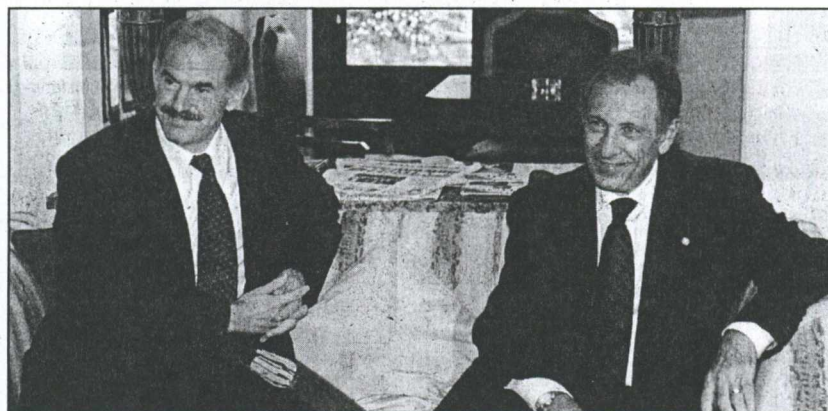
Κατηγορήθηκε από τον Θ. Πάγκαλο για «αμερικανισμό», αλλά ίσως τελικά αυτό αποδειχθεί

διπλωματικό όπλο και όχι κατ'ανάγκην ελάττωμα. Κατάφερε να «υψώσει» τη φωνή της Αθήνας στους Κύπριους πολιτικούς, ίσως γιατί δεν διακατέχεται από το σύνδρομο «ομπρίας» που χαρακτηρίζει το σύνολο σχεδόν της ελληνικής πολιτικής σκηνής.

Ο Γ. Παπανδρέου θα είναι, σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, πρώτος βουλευτής του ΠΑΣΟΚ στην Α' Αθηνών στις επερχό-

μενες εκλογές. Ετσι δείχνουν οι αριθμοί. Είναι ο μόνος Έλληνας πολιτικός που μιλά ανοικτά για τα ναρκωτικά, προκαλώντας το γνωστό βαλκάνιο καθωστρεπισμό των συντηρητικών Δεξιών τε και Αριστερών (;). Έχει τη δυνατότητα επικοινωνίας, ανήκει στους πολιτικούς με χαμηλό προφίλ, χαμογελά πολύ και συχνά χρησιμοποιεί στο έπακρο τις δυνατότητες που προσφέρουν τα ΜΜΕ και ακούει με προσοχή τους συμβούλους του επί αυτού του θέματος.

Η σχέση του με τον Ισμαήλ Τζεμ λειτουργήσε θετικά. Βοήθησε και η συγκυρία, αλλά και η ικανότητα και των δύο να αντιληφθούν εγκαίρως τα κελύσματα των καιρών. Ο «διάλογός τους» τους έδωσε τη δυνατότητα απεγκλωβισμού τους. Η ελληνική κυβέρνηση είχε ανάγκη από έναν άλλης ποιότητας και διαφορετικού βεληνικού πολιτικό λόγο. Η Αγκυρα είχε ανάγκη από έναν διαφορετικής εμβέλειας και αξιοπιστίας άνθρωπο που θα «έπειθε» τους Ευρωπαίους και τους Αμερικανούς. Οι δύο πολιτικοί από τις αντίπερα όχθες του Αιγαίου «τακimiώσανε» λόγω συγκυριών. Στο Ελσίνκι όμως διακρίνουν την πολιτική αξιοπιστία τους όσον αφορά την κοινή γνώμη των χωρών τους. Πολύ λιγότερο ο Γ. Παπανδρέου από τον Ι. Τζεμ ωστόσο. Ίσως γιατί ο Έλληνας ΥΠΕΞ κατάφερε να αναλάβει λιγότερο ρίσκο απ' ό,τι ο Τούρκος ομόλογός του. Ίσως γιατί στην Ελλάδα η «ελληνοτουρκική προσέγγιση» δεν είναι απόλυτα προσωποποιημένη όσο είναι στην Αγκυρα λόγω έλλειψης ενός δυναμικού πρωθυπουργού.

Οι πολύ καλές προσωπικές σχέσεις μεταξύ του Γ. Παπανδρέου και του Ι. Τζεμ συνέβαλαν στη διαμόρφωση συνθηκών ειλικρινούς πολιτικού διαλόγου μεταξύ των δύο ανδρών.

Ο Ισμαήλ Τζεμ κατέγεται από τη Θεσσαλονίκη. Είναι «Ντομμές», όπως θα έλεγαν οι παλαιοί, που ξέρουν. Εξισλαμισθείς ισραηλινός, δηλαδή, όπως υποστηρίζει η ισραηλιτική κοινότητα της Κωνσταντινούπολης. Από ευκατάστατη οικογένεια, με καλές σπουδές, ο κ. Τζεμ ενσαρκώνει αυτό που στην Τουρκία λέει: τον πολιτικό του 21ου αιώνα.

Θα ήταν δύσκολο να εγκλωβίσει κανείς τον υπουργό Εξωτερικών της Τουρκίας σε ένα πολιτικό καλούπι. Είναι ακόμη πιο δύσκολο να καταθέσει κατηγορηματικά τίνος πολιτικό τέκνο είναι. Επηρεασμένος αναμφισβήτητα από τον Μπ. Ετζεβίτ, ο Ισμαήλ Τζεμ μπορεί να θεωρηθεί αυτήν τη στιγμή ως ο αξιόπιστος εκφραστής του εκσυγχρο-

Το μεγάλο «στοίχημα» για τον Ισμαήλ Τζεμ

νιστικού λόμπι των στρατηγών.

Όσο και εάν ακούγεται αυτό παράξενο, ο Τούρκος ΥΠΕΞ δεν προχώρησε σε πρωτοβουλίες όσον αφορά την ελληνοτουρκική προσέγγιση χωρίς τη σύμφωνη γνώμη αυτού του συγκεκριμένου λόμπι.

Με αυτή την έννοια η τακτική του και οι στρατηγικές επιλογές του προσαλαμβάνουν μεγαλύτερη αξιοπιστία λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών υπό τις οποίες ασκείται η εξουσία στη γειτονική χώρα. Άνθρωπος χαμηλών τόνων

και, όπως ισχυρίζονται οι δημοσιογραφικοί κύκλοι στην Αγκυρα, μετρίφων, ο Ισμαήλ Τζεμ εκφράζει παράλληλα και εκείνη την ελίτ που επιθυμεί να εξοστρακίσει από την πολιτική ζωή της Τουρκίας το δόγμα του απομονωτισμού.

Όταν σχηματίστηκε η κυβέρνηση συνασπισμού με πρωθυπουργό τον Μπ. Ετζεβίτ, ο Σουκρού Γκιουρέλ, μέχρι τότε υφυπουργός για ευρωπαϊκά θέματα και άνωδοτος μέλος της παραδοσιακής γραφειοκρατίας του

υπουργείου Εξωτερικών, επεδίωξε να αναλάβει την εξωτερική πολιτική της Τουρκίας.

Σκληροπυρηνικός και αντιευρωπαϊστής, ο Γκιουρέλ θα εξέφραζε την «άλλη άποψη» του τουρκικού κατεστημένου και με αυτή την έννοια θα ήταν αρεστός στους ακροδεξιούς κυβερνητικούς συμμάχους του Ετζεβίτ. Παρ' όλα αυτά, επέλεξε ο Ισμαήλ Τζεμ μετά από σαφή παρέμβαση των στρατηγών. Με αυτή την έννοια ο σημερινός υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας ασκεί

πολιτική και άρα επιζητείται ευθύνες. Εάν το αποτέλεσμα στο Ελσίνκι είναι θετικό για την Τουρκία, θα πιστωθεί πλήρως την επιτυχία.

Εάν όχι, τότε θα χρεωθεί την αποτυχία. Η πολιτική πορεία του Ισμαήλ Τζεμ, ιδίως μετά τη δημοσιοποίηση της κακής υγείας του Τούρκου πρωθυπουργού και λαμβανομένων υπόψη των συσχετισμών δυνάμεων στην Αγκυρα, οδηγεί στην κορυφή. Παράλληλα με τον Μεσούτ Γιλμάζ. Είναι οι μόνοι πολιτικοί που δύνανται να θεωρηθούν ότι εκπροσωπούν την Τουρκία του 21ου αιώνα.

Ο δεύτερος έχει υποστεί απίστευτες πολιτικές ήττες. Ο πρώτος, αν και άφθαρτος, διακυβεύει πολλά περισσότερα εκπροσωπώντας αυτούς που επενδύουν στην ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας.